

УДК: 332.142.6:332.021(477)

Король В (Korol V)
Тернопільський національний економічний університет
Міністерства освіти і науки України
Кафедра менеджменту і маркетингу
76000, м. Івано-Франківськ,
вул. Галицька, 7
тел: 77-30-90
e-mail: king_stat@mail.ru

Формування еколого-економічної політики в Україні: регіональна специфіка

Вступ. Складні процеси трансформації суспільних відносин в Україні не могли не позначитись на якісних характеристиках стану довкілля в її регіонах та екологічній безпеці держави загалом. Проведення у процесі реформування національної економіки політики збалансованого використання і відтворення природних ресурсів та об'єктів у межах усіх виробничо-територіальних комплексів України, що вирізнялися високою ресурсо- та енергоємністю, було пов'язане, в першу чергу, з необхідністю подолання еколого-економічних кризових явищ.

Проблеми формування екологічної політики досліджуються як вітчизняними, так і зарубіжними ученими. Основні аспекти формування та реалізації екологічної політики, її регіональні особливості висвітлені в працях Кравціва В.С., Васюти О.А, Хлобистова Є.В., Долішнього М.І., ТуниціЮ.Ю., Синякевича І.М. Проблеми екологічної політики розглядають такі зарубіжні вчені, як У. Баумоль, К. Боулдінг, А. Ендрес, Н.В. Пахомова. Але поза їхньою увагою залишаються питання формування регіональної еколого-економічної політики як інституціональної передумови забезпечення розвитку.

Постановка завдання. Проаналізувати проблеми сучасної національної екологічної політики, запропонувати практичні рекомендації для запровадження регіональної еколого-економічної політики.

Результати. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року (ухвалена Постановою КМУ від 21.11.2013 р.) [7] виявляє значний потенціал для реалізації регіональної еколого-економічної політики як потужного ресурсу для забезпечення національного розвитку.

Інтеграція в європейську спільноту зумовлює необхідність переосмислення традиційних підходів до механізмів управління природокористуванням, до природоохоронної діяльності і забезпечення необхідного рівня навколишнього середовища. Все більшого практичного значення стан екологічного розвитку регіону набуває з огляду на забезпечення безпеки життєдіяльності людини (не залежно від місця її проживання). Зокрема, цей спектр проблем аналізує Є.О.Яковлев [2]. Особливу увагу українські вчені приділяють дослідженню питань, пов'язаних з дотриманням екологічних норм розвитку певних сфер, секторів національного господарства. Так, комплексні проблеми сталого розвитку рекреаційної сфери регіонів та національної економіки висвітлює В.В.Воробйова [3].

В еколого-економічному аспекті розвиток України в 1992-2015 рр. можна розділити на два етапи:

- загальна еколого-економічна криза з одночасним суттєвим скороченням використання головних природних ресурсів (1992—2000) - водних, мінерально-сировинних, частково земельних, зниження викидів у повітря тощо;

- відносна стабілізація і початок відродження (з 2000р.) промислового та аграрного виробництва зі зростанням в окремих регіонах об'ємів скидання забруднених вод, викидів шкідливих речовин та ін.

До прикладу, в Україні склалася диспропорція в розвитку водогінних та каналізаційних мереж. Встановлена потужність міських водогонів становить 25,7 млн. м³ на добу. Протяжність комунальних водогінних мереж 78,8 тис. км., очисних споруд водопостачання - 13,8 млн. м³ на

добу. На сьогодні всі 439 міст, 819 селищ міського типу, а також 5003 сільських населених пунктів мають централізовані водогони або окремі водогінні мережі. Централізованим водопостачанням забезпечено 70% населення. Однак не мають централізованих систем каналізації 31 місто і 317 селищ міського типу, а в 110 міських населених пунктах очисні споруди перевантажені й працюють неефективно [11]. Крім цього, лише в містах в аварійному стані перебуває 4,5 тис. км каналізаційних мереж. В Україні виявлено понад двісті осередків стійкого забруднення підземних вод. Виведено з ладу 10 водозаборів загальною потужністю 80 млн. м³ на рік.

Переважаючий вплив якості питно-господарських вод на стан здоров'я населення зумовив в останні роки використання підземних вод як найбільш екологічно сталого і захищеного джерела питної води. Тут можна відзначити суттєве уповільнення динаміки забруднення підземних вод глибоких горизонтів у більшості басейнів підземних вод, пов'язане, головним чином, зі зменшенням агрохімічних та техногенних навантажень на ґрунтовий (незахищений з поверхні) горизонт. Виникнення локальних ділянок забруднення підземних вод спостерігається переважно в гірничодобувних регіонах внаслідок впливу мінералізованих вод шахт, що закриваються, та фільтруючих накопичувачів промислових та стічних вод.

На початок 2015 р. земельний фонд України становив 60,38 млн. га. Значна частина земельної площі (68,8% або 41,51 млн. га) - це сільськогосподарські угіддя, в структурі яких 78% (32,53 млн. га) припадає на ріллю. У деяких областях - Вінницькій, Черкаській, Кіровоградській, Херсонській - частка ріллі у сільськогосподарських угіддях становить 90%, а в окремих районах - понад 95%.

Сільськогосподарське освоєння території досягло 72%, ступінь розораності земельної площі - 56%. Така висока розораність земель не спостерігається у жодній з економічно розвинених країн світу: у США та

Великобританії - від 16 до 19%, Німеччині та Франції - 33%, Італії - 31%. Залучення такої значної території до сільськогосподарського використання супроводжується низькою ефективності виробництва. Зокрема, спостерігаються значні втрати продукції під час зберігання і транспортування. Але скорочення сільськогосподарського освоєння території відбувається незначними темпами: за останні 15 років воно становило всього 4%.

Економічно необґрунтованим й екологічно шкідливим є залучення до обробітку малопродуктивних угідь, які поєднують прируслові луки, пасовища та схилі землі. Антропогенний вплив на природне середовище постійно зростає, що спричинює деградацію земель. Вміст гумусу за останні 24 років зменшився з 3,5 до 3,2% і триває, що знижує родючість землі, її продуктивність. Характерним явищем стала водна та вітрова ерозія земель, від яких потерпають відповідно 10,5 та 105 млн. га, що становить майже третину усіх угідь. Важливою складовою природоохоронної діяльності у сільському господарстві є зниження агропромислової інтоксикації, зокрема зменшення рівня забруднення земель, у тому числі сільгоспугідь цезієм - 137 і стронцієм - 90, якими забруднено 8,5 млн. га земельної площі.

В Україні виробляється близько 5% світового обсягу мінерально-сировинних ресурсів, а щорічно гірничо-промисловість випускає продукції на 25-28- млрд. дол. США (в цінах світового ринку).

Перехід до збалансованого використання і відтворення природних ресурсів є найбільш складним у гірничодобувних районах Донбасу, Кривбасу, Прикарпаття.

Нинішній етап характеризується тенденцією до зростання викидів речовин-забруднювачів у атмосферне повітря від автотранспорту. У деяких містах вони становлять 65-90% загальної кількості викидів в атмосферу, зокрема у Вінниці, Житомирі, Івано-Франківську, Луцьку.

Через територію України за допомогою трубопровідного транспорту переміщується велика кількість вибухо- і пожежонебезпечних речовин - нафти, газу, нафтопродуктів, аміаку тощо. Мережа трубопроводів становить: газопроводів - близько 34 тис. км, нафтопроводів - понад 7.

Екологічний стан навколишнього середовища та його здатність до відтворення значної кількості природних ресурсів (водних, земельних, повітряних, біорізноманіття) залежить від лісистості території держави. Зараз лісистість території України становить 16%, що не відповідає науково обґрунтованим нормативам (22-24%). Аналіз змін екологічного стану лісів свідчить про те, що до початку 90-х років головні негативні зміни їхньої структури були пов'язані з впливом гідроенергетики, процесами осушення сільськогосподарських (1,7 млн. га) і лісових (0,3 млн. га) земель Полісся, а також радіогеохімічним забрудненням унаслідок катастрофи на Чорнобильській АЕС, яке охопило понад 3,5 млн. га лісів.

На екологічний стан держави впливають також її географічні особливості, які зумовлюють специфіку структури економіки. Так, розташування на її території нижньої течії великих річок Дунаю і Дніпра та інших сприяли розміщенню вздовж їх течії великої кількості потужних і особливо екологічно небезпечних промислових підприємств хімічної та металургійної галузей з незавершеними технологічними циклами, а також сільськогосподарських підприємств, міст та інших населених пунктів часто із застарілою або недосконалою каналізаційною системою.

За даними Держкомстату України, кількість відходів виробництва і вторинної сировини за багатьма статтями зменшується, але це пов'язане зі зменшенням обсягів виробництва.

У цілому відносно накопичення відходів виробництва триває в усіх галузях. Витрати на їх вилучення з природного середовища і складування становлять майже 22% собівартості продукції спеціалізації, на них витрачається 15% інвестицій, призначених для розвитку виробництва.

Териконами, відвалинами в Україні зайнято понад 100 тис. га землі, додатково щороку для цього виділяється ще 6-7 тис. га.

Діюча в Україні система показників оцінки екологічного стану навколишнього середовища та використання природних ресурсів значною мірою ґрунтується на параметрах статистичної звітності 70-х років. Для зміни даної методики оцінки варто зосередити увагу на наступних напрямках щодо формування засад збалансованого використання і відтворення природних ресурсів:

- наукового обґрунтування внутрішніх потреб України в різних видах природних ресурсів;

- прискореного впровадження заходів щодо попередження незворотних порушень екологічного стану середовища в гірничодобувних регіонах та промислово-міських агломераціях, забезпечення його стійкого покращання та екологічно урівноваженого стану;

- виконання екологічно обґрунтованих оцінок питомої забезпеченості населення різними видами природних ресурсів, у тому числі життєзабезпечуючими;

- удосконалення економічних важелів регулювання ресурсокористування та природоохоронної діяльності.

Україна належить до числа країн, розвиток яких значною мірою залежить від збалансованості використання наявної бази природних ресурсів, у першу чергу, життєзабезпечуючих (земельних, водних, мінерально-сировинних). Дослідження й аналіз підтверджують, що, незважаючи на успадковані проблеми розвитку, Україна має власні можливості їх вирішення, насамперед шляхом ефективного використання всіх видів природних ресурсів.

В даному плані є цікавим національний проект «Енергія природи» щодо використання та збереження природних ресурсів ставить за мету будівництво вітрових, сонячних та малих гідроелектростанцій,

виробництво альтернативного твердого палива. Зокрема, у межах проекту «Водовугільне паливо» планується розпочати модернізацію котелень у містах Кривий Ріг та Харків загальною потужністю 102 Гкал/год, побудувати комплекси з виробництва водо-вугільного палива. Національний проект «Енергія природи» ставить за мету й розвиток сонячних та вітроелектростанцій, малих гідроелектростанцій. Так, у Миколаївській та Запорізькій областях планується будівництво вітрових електростанцій; у Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Чернівецькій, Житомирській, Хмельницькій та Волинській областях передбачається здійснити будівництво малих гідроелектростанцій. Реалізація таких проектів підвищить конкурентоспроможність регіональної економіки, надасть поштовх створенню нових робочих місць та активізації місцевої економічної ініціативи в регіонах [8].

В Україні має місце істотна регіональна диференціація антропогенних чинників негативного впливу на навколишнє середовище. Надзвичайно великою є регіональна диференціація питомих викидів шкідливих речовин у повітряний басейн стаціонарними і пересувними джерелами забруднення. Так, у Волинській, Закарпатській, Тернопільській та Чернівецькій областях ці викиди у розрахунку на одного мешканця дорівнюють 30 кг, тоді як у Донецькій області-380 кг. Таким чином, на Донбасі шкідливі викиди приблизно в 13 разів більші, ніж на Волині, та майже втричі перевищують середній показник в Україні.

Аналогічна картина прослідковується і стосовно водоспоживання та водовідведення. Скажімо, споживання води в Закарпатській області становить 45 м³, а в Київській - 415 м³ на одного мешканця, тобто у дев'ять разів більше. В Тернопільській та Хмельницькій областях в розрахунку на одного жителя припадає лише 4 м³ забруднених стічних вод, а в Запорізькій - 245 м³, або в 61 раз більше. В Донецькій, Запорізькій та Дніпропетровській областях існує гострий дефіцит водних ресурсів, а

водно-екологічна ситуація є найгострішою в Україні.

Значний негативний вплив на екологічний стан навколишнього середовища і якість життєвого природного середовища справляють нагромаджені токсичні відходи господарської діяльності у сховищах організованого складування. Всього в Україні у 2015 р. у подібних сховищах, у розрахунку на одну особу населення, було накопичено майже 57 ттоксичних відходів. У розрізі областей ці показники мають широку амплітуду коливань. Якщо у Дніпропетровській області загальний обсяг накопичених промислових токсичних відходів становив 504 т, то, наприклад, у Тернопільській - на декілька порядків менше (0,4 кг).

Щодо величини антропогенних навантажень на природу з боку сільського господарства, то вона залежить від частки ріллі в загальній площі, рівнів хімізації, механізації виробничих процесів, кількості та видів тваринництва, а також інших чинників. Зокрема, площа ріллі в розрахунку на одного мешканця тієї чи іншої області коливається в широких межах: від 0,15 га в Закарпатській до 1,31 в Кіровоградській. Надмірно висока розораність земель має місце ще й у Миколаївській, Херсонській, Вінницькій областях.

Якщо виходити з того, що промислова структура є ядром національної економіки, її динаміки і природоресурсомісткості, то пріоритетним завданням є вдосконалення структури промисловості у напрямі підвищення її технологічності та надання переваг тим галузям і виробництвам, які випускають кінцеву екологічно немістку і екологічно чисту продукцію. Це проблема великої стратегічної мети, на яку має спрямовуватися державна політика.

Таким чином, найбільш активним рівнем еколого-економічних систем є регіональний, оскільки регіон (область) є одночасно об'єктом управління, на цьому рівні формуються екологічні проблеми суспільства, ставляться вимоги до екологізації виробництва і раціонального природокористування.

Саме регіон поєднує конкретні пункти розміщення продуктивних сил, підприємства-забруднювачі і підприємства- природокористувачі, які є елементами його економічної структури. Структура і масштаб регіонального виробництва визначають характер і обсяги забруднень, інтенсивність впливу на природне середовище.

Висновки. Отже, розвиток національної економіки вимагає враховувати принаймні три обставини: по-перше, природоресурсний потенціал національної території, який в Україні, як і у кожної країни, має свої обмеження, зокрема, коли йдеться про окремі базові елементи довкілля (воду, лісові ресурси тощо); по-друге, розвиток економічної, зокрема промислової структури, зорієнтованої на мінімізацію затрат природних ресурсів; по-третє, економне видобування і використання природних ресурсів, бо воно не тільки пов'язане з ефективністю економіки, але передусім із забрудненням повітряного басейну, водоймищ тощо. Чим потужніше природні ресурси залучаються у процес виробництва, тим більші можливості погіршення якості довкілля шкідливими промисловими і непромисловими викидами.

Бібліографічний список

1. Яковлев Є.О. Оцінка еколого-техногенної безпеки міст і селищ України / Є.О.Яковлев // Стратегічні пріоритети. – 2013. – № 4. – С. 146 – 157.
2. Воробьева В.В. Управление устойчивым развитием рекреационного сектора национальной экономики / В.В.Воробьева // Проблемы развития внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект: сб. науч. тр. – Донецк: Дон НУ, 2014. – Т.1 – с. 70 – 75.
3. Кифяк В.Ф., Кифяк О.В. Регіональні детермінанти становлення туристичної галузі в контексті розвитку «зеленої економіки» / В.Ф. Кифяк, О.Ф. Кифяк //Регіональна економіка. – 2012. – № 4 (66). – С. 23 – 30.
4. Развитие биогазовых технологий в Украине и Германии: нормативно-правовое поле, состояние и перспективы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bio-prom.net
5. Гюнтер Паулі. Синя економіка. 10 років, 100 інновацій, 100 мільйонів робочих місць. Доповідь Римського Клубу. – Risk Reduction Foundation, 2012. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rr-f.ch

6. Затверджено Стратегію регіонального розвитку до 2020 року : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-kmu.com.ua/2013-11-21-000000pm/article/17028718.html>. (станом на 20.01.2014 р. текст ДСРР-2020 офіційно не було оприлюднено).
7. С.О. Біла, О.А. Баталов. Ресурсний потенціал "зеленої економіки" як підґрунтя для формування "точок зростання" на регіональному рівні. Аналітична записка: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1440/>
8. Європейська стратегія інновацій та доброго врядування на місцевому рівні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.coe.int/local

References

1. Yakovliev Ye.O. Otsinka ekoloho-tekhnohennoi bezpeky mist i selyshch Ukrainy //Stratehichni priorityty. 2013. №4. S. 146 – 157.
- 2.Vorobeva V.V. Upravlenie ustoychivym razvitiem rekreatsionnogo sektora natsionalnoyekonomiki // Problemy razvitiya vneshneekonomicheskikh svyazey i privlecheniya inostrannykh investitsiy: regionalnyy aspekt: sb. nauch. tr. Donetsk: Don NU, 2014. T.1 S. 70 – 75.
- 3.Kyfiak V.F., Kyfiak O.V. Rehionalni determinanty stanovlennia turystychnoi haluzi v konteksti rozvytku «zelenoi ekonomiky» // Rehionalna ekonomika. 2012. №4 (66). S. 23–30.
- 4.Razvitie biogazovykh tekhnologiy v Ukraine i Germanii: normativno-pravovoe pole, sostoyanie i perspektivy : www.bio-prom.net.
5. Hiunter Pauli. Synya ekonomika. 10 rokiv, 100 innovatsii, 100 milioniv robochykh mist. Dopovid Rymського Klubu. Risk Reduction Foundation, 2012 : www.rr-f.ch.
- 6.Zatverdzheno Stratehiiu rehionalnogo rozvytku do 2020 roku: <http://www.infokmu.com.ua/2013-11-21-000000pm/article/17028718.html>. (станом на 18.03.2014 р. текст DSRR-2020 офіційно не було оприлюднено).
- 7.S.O. Bila, O.A. Batalov. Resursnyi potentsial «zelenoi ekonomiky» yak pidgruntia dlia formuvannia «tochok zrostannia» na rehionalnomu rivni. Analitychna zapyska : <http://www.niss.gov.ua/articles/1440/>.
8. Yevropeiska stratehiia innovatsii ta dobroho vriaduvannia na mistsevomu rivni : www.coe.int/local.

Анотація.

Король В.

Тернопільський національний економічний університет

**Формування еколого-економічної політики в Україні:
регіональна специфіка**

Досліджено особливості формування і функціонування системи

національної екологічної політики. Отримано висновок, що екологічна криза є наслідком недосконалості механізмів соціально-економічної системи. Визначено роль екологічної складової у вирішенні політичних та економічних проблем. Проаналізовано проблеми реалізації сучасної національної екологічної політики. Обґрунтовано необхідність її подальшого удосконалення і визначено пріоритетні напрями її подальшого розвитку. Проведення у процесі реформування національної економіки політики збалансованого використання і відтворення природних ресурсів та об'єктів у межах усіх виробничо-територіальних комплексів України, що вирізнялися високою ресурсо- та енергоємністю, було пов'язане, в першу чергу, з необхідністю подолання еколого-економічних кризових явищ. В еколого-економічному аспекті розвиток України в 1992-2015 рр. можна розділити на два етапи: - загальна еколого-економічна криза з одночасним суттєвим скороченням використання головних природних ресурсів (1992—2000) - водних, мінерально-сировинних, частково земельних, зниження викидів у повітря тощо; - відносна стабілізація і початок відродження (з 2000р.) промислового та аграрного виробництв зі зростанням в окремих регіонах об'ємів скидання забруднених вод, викидів шкідливих речовин та ін.

Діюча в Україні система показників оцінки екологічного стану навколишнього середовища та використання природних ресурсів значною мірою ґрунтується на параметрах статистичної звітності 70-х років. Для зміни даної методики оцінки варто зосередити увагу на наступних напрямках щодо формування засад збалансованого використання і відтворення природних ресурсів: - наукового обґрунтування внутрішніх потреб України в різних видах природних ресурсів; - прискореного впровадження заходів щодо попередження незворотних порушень екологічного стану середовища в гірничодобувних регіонах та промислово-міських агломераціях, забезпечення його стійкого покращання та екологічно врівноваженого стану; - виконання екологічно обґрунтованих оцінок питомої забезпеченості населення різними видами природних ресурсів, у тому числі життєзабезпечуючими; - удосконалення економічних важелів регулювання природоохоронної діяльності.

Україна належить до числа країн, розвиток яких значною мірою залежить від збалансованості використання наявної бази природних ресурсів, у першу чергу, життєзабезпечуючих (земельних, водних, мінерально-сировинних). Дослідження й аналіз підтверджують, що, незважаючи на успадковані проблеми розвитку, Україна має власні можливості їх вирішення, насамперед шляхом ефективного використання всіх видів природних ресурсів.

Якщо виходити з того, що промислова структура є ядром національної економіки, її динаміки і природоресурсомісткості, то пріоритетним завданням є вдосконалення структури промисловості у напрямі

підвищення її технологічності та надання переваг тим галузям і виробництвам, які випускають кінцеву екологічно немістку і екологічно чисту продукцію. Це проблема великої стратегічної мети, на яку має спрямовуватися державна політика.

Таким чином, найбільш активним рівнем еколого-економічних систем є регіональний, оскільки регіон (область) є одночасно об'єктом управління, на цьому рівні формуються екологічні проблеми суспільства, ставляться вимоги до екологізації виробництва і раціонального природокористування. Саме регіон поєднує конкретні пункти розміщення продуктивних сил, підприємства-забруднювачі і підприємства-природокористувачі, які є елементами його економічної структури. Структура і масштаб регіонального виробництва визначають характер і обсяги забруднень, інтенсивність впливу на природне середовище.

Отже, розвиток національної економіки вимагає враховувати принаймні три обставини: по-перше, природоресурсний потенціал національної території, який в Україні, як і у кожній країні, має свої обмеження, зокрема, коли йдеться про окремі базові елементи довкілля (воду, лісові ресурси тощо); по-друге, розвиток економічної, зокрема промислової структури, зорієнтованої на мінімізацію затрат природних ресурсів; по-третє, економічне видобування і використання природних ресурсів, бо воно не тільки пов'язане з ефективністю економіки, але передусім із забрудненням повітряного басейну, водоймищ тощо. Чим потужніше природні ресурси залучаються у процес виробництва, тим більші можливості погіршення якості довкілля шкідливими промисловими і непромисловими викидами.

Ключові слова: екологія, стратегія, економіко-екологічна політика, екологічна криза, сталий розвиток.

Annotation.

Korol' V.

Ternopil National Economic University

The Formation of Environmental and Economic Policy in Ukraine: Regional Specificity

The features of national environmental policy formation and functioning are researched. A conclusion that the environmental crisis is a result of imperfections in the social and economic system mechanisms is received. The role of the environmental component in political and economic problems solving is determined. The problems of implementation modern national environmental policy are analyzed. The necessity of its further improving is substantiated and the priority directions of its further development are determined. The implementation of the reform process of the national economic policy

sustainable use and recreation of natural resources and objects within all industrial and territorial complexes in Ukraine, that distinguished by high resource and energy consumption, was associated primarily with the need to overcome the environmental and economic crisis events. In aspect of the environmental and economic development of Ukraine in 1992-2015 can be divided into two stages: - general ecological and economic crisis with a simultaneous significant reducing of the main natural resources using (1992-2000) - water, mineral, partly land, reducing emissions into the air etc.; - relative stabilization and revival beginning (since 2000) of industrial and agricultural manufacturing with increasing in certain regions of the polluted water volume, the harmful substances emissions and others.

The current in Ukraine system of indicators for assessing the ecological environment and natural resources management is largely based on the parameters of 70th years statistical reporting. To change this evaluation methodology should concentrate on the following directions of the formation of sustainable using and reproduction of natural resources principles: - the scientific substantiation for internal needs of Ukraine in various types of natural resources; - accelerated implementation of the prevention measures of the irreversible violations of environment ecological state in ore mining areas and industrial urban agglomerations, ensuring its sustainable improvement and ecologically balanced condition; - execution of environmentally sound assessments of population specific provision by different types of natural resources, including life-supporting; - improving the economic levers of environmental control.

Ukraine is one of the countries whose development largely depends on balancing the use of available natural resource base, primarily life-supporting (land, water, mineral and raw material). Research and analysis confirm that, despite the inherited problems of development, Ukraine has its own opportunities of problems solving, especially through the effective using of all kinds natural resources.

Assuming that the industrial structure is the core national economy, its dynamics, natural and resource input, the priority objective is the improvement of industry structure in the direction of increasing its technology and providing benefits to those sectors and industries that produce the final ecologically not capacious and environmentally friendly products. This is a problem of great strategic goal, to which the public policy must focus.

Thus, the most active level of ecological and economic systems is regional one, as the region (area) is also the governance subject, at this level environmental problems of society are emerging, the requirements for the production greening and environmental management are nominated. The region combines specific area points of productive forces distribution, polluting enterprises and natural resources using enterprises, which are parts of its economic structure. The structure and scale of regional production determine the

character and volume of pollution, the intensity of the impact on the environment.

Thus, the development of the national economy requires considering for at least three factors: first, the natural resource potential of the national territory, which in Ukraine, as in each country, has its limitations, especially when it comes to some of the basic elements of the environment (water, forests, etc.); second, the development of economic, particularly industrial, structure, oriented towards on minimization of natural resources costs; thirdly, economical production and using of natural resources, because it is not only related to the economy, but above all with air pollution, water and so on. The more powerful the natural resources are involved in the production process, the greater possibility of deterioration in the environment quality by harmful industrial and non-industrial emissions.

Keywords: ecology, strategy, economic and environmental policy, environmental crisis, sustainable development.

Рецензент:

д.е.н., професор Ткач О.В.

к.е.н., доцент Стефінін В.В.